

ชื่อภาคนิพนธ์ : ทักษะคิดของประชาชนชาวไทยภูเขาค่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน : นายศรารุท เกตุเจริญ

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2549

การศึกษาเรื่องทักษะคิดของประชาชนชาวไทยภูเขาค่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ 2 ประการได้แก่ 1) เพื่อศึกษาทักษะคิดของประชาชนชาวไทยภูเขาค่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะคิดของประชาชนชาวไทยภูเขาค่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บริเวณลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากประชาชนชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สรวย ตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 332 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากกว่าเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 32.77 โดยที่เกือบครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 30 ปีลงไป เป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันและมีอาชีพหลักอยู่ในภาคเกษตรมากที่สุด เกินครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่มีการศึกษาไม่เกินระดับประถมศึกษา มีรายได้ครอบคลุมต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 2,948.19 โดยเป็นผู้ที่มีรายได้ครอบคลุมต่อเดือนตั้งแต่ 2,500 บาทลงไปมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่ย้ายอยู่ในพื้นที่นานเกิน 20 ปี ไม่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และไม่ได้เป็นสมาชิกหรือกรรมการกลุ่มใดเลย

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทั้งจากทรัพยากรป่าไม้และทรัพยากรน้ำ รวมถึงการรับรู้สภาพปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับดี โดยมีทัศนคติต่อการอนุรักษ์สูงสุดในด้านความสำคัญและประโยชน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านแนวทางและวิธีการอนุรักษ์ และด้านความร่วมมือในการอนุรักษ์ ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนชาวไทยภูเขาคือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ อายุ อาชีพหลัก ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ การได้รับการฝึกอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ และการเป็นสมาชิกหรือกรรมการกลุ่มทางสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรให้แก่พื้นที่อย่างพอเพียง และควรมีการกำหนด นโยบาย แผนงาน โครงการหรือ กิจกรรมการอนุรักษ์ในพื้นที่ให้มีความชัดเจนและเป็นระบบ โดยมีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมงานอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการฝึกอบรมและประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญ ประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสร้างความตระหนักต่อประโยชน์และความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์

3. ควรสนับสนุนให้มีการเข้าร่วมกลุ่มทางสังคมให้มากขึ้นและสนับสนุนกลุ่มทางสังคมให้มีการเข้าร่วมในการอนุรักษ์ให้มากขึ้น

4. ควรมีการกำหนดพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่อยู่อาศัยหรือพื้นที่ทำกินให้มีความชัดเจนและแจ้งให้แก่ประชาชนได้รับทราบพร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษที่มีความเข้มงวด

5. ควรมุ่งเน้นพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ในการร่วมคิดวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ ร่วมวางแผนหาแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมดำเนินการ ร่วมป้องกันและแก้ไข ปัญหา รวมถึงร่วมออกกฎระเบียบหรือมาตรการทางสังคมในชุมชนหากมีการกระทำผิดเกิดขึ้น

The study was made for two purposes : 1) to find out the attitude of hilltribe people toward natural resource and environmental conservation in the Mae Srouy watershed area WaWee Subdistrict, Mae Srouy District, Chiangrai Province and 2) to indicate the factors affecting their attitude forward the conservation. A questionnaire was used to gather the data from 332 hilltribe people living in the Mae Srouy watershed area, WaWee Subdistrict, Mae Srouy District, Chiangrai Province. Percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test (One Way ANOVA) were used for data nalysis.

The findings were summed up as follows :

Male respondents outnumbered female ones. The average age was 32.77. Nearly half were 30 years old or less. They were married and lived with their spouses. Most were in agriculture. More than half completed not higher than primary school. The average monthly household income was 2,948.19 baht. The majority earned a monthly household income of 2,500 baht or less, and lived in the area for more than 20 years. They had never undergone training or attended a seminar on natural resource and environmental conservation. Also, they were not members of any group or committee.

The respondents were found to benefit from natural resources – forest and water – and to be aware of the natural resource and environmental problems at a moderate level.

The respondents' attitude toward the overall natural resource and environmental conservation and all the dimensions of the conservation at a high level. They had the best attitude toward importance and usefulness of the conservation, followed by guidelines and methods for conservation, and cooperation in conservation, respectively.

The factors affecting their attitude toward the conservation were age, primary occupation, number of residential years, attendance of a training course or seminar on natural resource and environmental conservation, and being or not being a member of a social group or a committee.

Recommendations

1. Agencies concerned should provide adequate budget and personnel for the area. A policy, a plan, a project or activities for natural resource and environmental conservation should be clearly and systematically set up. All the parties – the public, the private and the people sectors – should continuously cooperate in this task.

2. People should be trained and informed of the importance, problems and impacts of natural resources and the environment. They should be made to realize the usefulness and importance of natural resources and the environment and to feel responsible for conserving them.

3. People should be encouraged to form social groups and these social groups should be urged to participate in the conservation.

4. The forest area and the residential area or the arable land should be clearly divided and people should be informed about the zones. Severe penalty should be determined for those who violate the law.

5. People participation should be developed. The people should be involved in analyze and solve the problems in the local area. They should cooperate in materialize the solution and in imposing regulations or social measures to deal with violators.